

מאד יסודו נמצא התיאטרון הקאמרי במצב התפתחות מתמיד ולהקתו מונה כיום כ-140 אמנים ועובדים, אשר ברובם המכריע הנם בעלי משפחות התלויות בהם ומתפרנסות מהכנסותיהם בתיאטרון. יש להניח כי בעתיד הקרוב יגדל המספר ביחוד מאחר שהתיאטרון זקוק כבר עתה לכוחות אמנותיים צעירים.

מצבם הכלכלי של אמני ועובדי התיאטרון (ומאידך גם מצב שיכונם) אינו משביע רצון ואינו הולם את מעמדם של אנשים העוסקים בהפצת אמנות ותרבות. למעלה ממחצית האמנים והעובדים הנם עולים המתגוררים בשיכונים ארעיים.

מזה שנים מחפשת הנהלת התיאטרון דרך לפתרון מכלול הבעיות הכלכליות, דרך אשר תאפשר את הרמת רמת החיים של האמנים והעובדים. אולם משנה לשנה הובהר יותר ויותר כי הכנסות התיאטרון מהצגותיו (שהן מקור ההכנסה היחיד), אינן מספיקות אלא כדי תשלום משכורות מינימאליות. תקציב ההוצאות השנתי של התיאטרון הקאמרי מגיע כדי -750,000 ל"י ומשכורות השחקנים הן בגבולות של -245 -160 ל"י. בחו"ל, ובפרט באירופה, מקבלים תיאטרונים קבועים מסוגו של התיאטרון הקאמרי הקצבות שנחיות קבועות; עירוניות וממשלתיות, בגבולות 30% עד 40% מתקציב ההוצאות, ורק כ-60% עד 70% מתכסים על ידי מכירת כרטיסים, אשר אף הם, בהשוואה עם ארצנו, גבוהים לפחות פי שלושה (מחיר ממוצע של כרטיס בארץ הוא 1.500 ל"י, בצרפת 750 פרנקים, באנגליה 12 שילינג). סכום ההקצבות השנתי אשר מקבל התיאטרון הקאמרי מן הממשלה, עיריית תל-אביב וקרן נורמן גם יחד, אינו מגיע לכדי 2% מהוצאותיו - ואין להניח כי בעתיד יחול שינוי יסודי.

מאידך הולך ומחמיר מצב האמנים והעובדים ומאלץ את הנהלת התיאטרון הקאמרי לבקש פתרון מחוץ למסגרת הרגילה של עבודתו האמנותית, ולהקים מפעל של משקי עזר אשר בכוחו להביא הרווחה לאותן 140 משפחות ולשאב צרכיו החיוניים של התיאטרון, כגון בית-ספר וכו'.

לאחר שיקולים ודיונים שנמשכו מספר שנים, מבקש התיאטרון הקאמרי שתינתן לו האפשרות ליסד ולפתח כפר-אמנים בסביבתה הקרובה ככל האפשר של תל-אביב, אשר יהיה מורכב מ-3 חלקים בלתי נפרדים, כדלקמן:

- א. מושב ובית הארחה;
- ב. בית-ספר לאמנויות הבמה, בתי מלאכה לתפאורה, מתפרות, אולמות לחזרות וכו';
- ג. חוה חקלאית.

המושב

1. המושב יהיה מורכב מ-100 עד 150 משקי עזר, משק למשפחה, אשר יהיו רכושם של האמנים והעובדים. חלק ניכר של אמני ועובדי התיאטרון מוכן לצאת להתיישבות מיד, בחנאי, כמובן, שהכפר לא יהיה מרוחק מדי מן העיר.
2. כל יחידה במושב תהיה מורכבת מיחידת דיור ומשק עזר, אשר יספק למשפחה את צרכיה (ירקות וכו'). משפחה השחקן והעובד תספיק במשק העזר, ואף השחקן והעובד עצמו יוכלו להתפנות לעבודה זו בתקופות שונות של השנה, וביחוד באותם החדשים בהם הם פנויים בשעות הבוקר.

בית-הארחה

1. בשטח המתאים לכך, יוקם בית-הארחה או בתי-הארחה עבור אמנים אורחים, מן הארץ ומחוץ-לארץ. בית-הארחה זה ישמש את האמנים המוזמנים ע"י התיאטרון, במאים וציירים מחו"ל, סופרים ישראלים השוקדים על הכנת או עיבוד מחזות עבור התיאטרון וכו'. אולם מלבד אלה יש בדעת התיאטרון הקאמרי לפתח בית-הארחה או בתי-הארחה אלה למעין כפר-אמנים בינלאומי, ולהזמין ארצה אמנים יוצרים, בכל שטחי האמנויות, יהודים ולא-יהודים, ולאפשר להם לשבת בארץ מספר חדשים ולשקוד על יצירותיהם. התמורה תשולם על ידם בפרי-יצירותיהם, אשר ימכרו ע"י הכפר או יהפכו לקניינו.

2. מצבה הגיאוגרפית של ארצנו וריחוקה ממרכזי תרבות ואמנות, מונע מעמנו אפשרויות של השורה ואינספירציה ישירה, ועל כן יש לראות חשיבות יוצאת מגדר הרגיל ביצירת קשרים בינלאומיים עם אמני עמים אחרים, תוך ניצול התענינותם הכללית בארצנו מבחינה היסטורית ובמדינתנו מבחינת תסיסתה ובנינה, שהם מקור ההשראה העמוק ביותר בימינו אלה. מחוך גישושים ראשונים בין אמנים צרפתיים, אנגליים וסקאנדינביים, יהודים ולא יהודים (ביניהם ציירים, קומפוזיטורים וסופרים), נוצר הרושם כי למפעל כגון זה סיכויים להצליח וקרנות בינלאומיות רבות עלולות לחמוך בו מבחינה כלכלית.
3. התיאטרון הקאמרי מיחס חשיבות רבה למפעל זה מבחינה ציבורית ותרבותית כללית, וברור כי הצלחתו יכולה לתרום תרומה חשובה לריכוז התענינותם של אמנים בעולם הרחב בארצנו ובמדינתנו, וממילא לתרום תרומה חשובה ביותר להתפתחותה האמנותית.

2.

בית ספר לאמנויות הבמה

1. מחוך נסיון התיאטרון הקאמרי בקיום וניהול בית ספר דרמטי במשך 3 שנים הוברר, כי מוסד כגון זה זקוק להקצבות שנתיות קבועות בגבולות של 50,000.- - 40,000.- ל"י וכי שכר לימוד התלמידים אינו יכול לכסות אלא אחוז קטן של ההוצאות. הוברר שרובם המכריע של בעלי הכשרונות הם ברוב המקרים מחוסרי אמצעים וזקוקים לסטיפנדיות - ובאותם המקרים שמדובר בתלמידים שמקום מגוריהם הקבוע הוא מחוץ לתל-אביב, נוצרות בעיות אשר אין בכוח מוסד כגון זה לפתור.
2. הקמתו של בית ספר לאמנויות הבמה בכפר האמנים עלולה לפתור את כל הבעיות כולן על הצד הבטוח ביותר, וזאת מן הסעמים הבאים:
- (א) התלמידים לא ישלמו שכר לימוד, אולם תמורת לימודיהם בבית-הספר יעבדו מספר שעות מסויים ביום בחוה החקלאית (ראה סעיף ג' 4)
- (ב) עבודה חקלאית זו, מלבד שתפתור את בעית שכר הלימודים, ברכה בצדה אף מבחינת לימוד מקצוע נוסף, ובמקרה והתלמיד לא יצליח בדרכו כשחקן (ולרוב מתברר דבר זה לאחר תקופת נסיון די ממושכת) יוכל להתמסר למקצוע חקלאי. היות וקרוב ל-40 צעירים וצעירות ילמדו בבית-הספר מדי שנה בשנה, הרי תהיה למוסד זה חשיבות לא מבוטלת ביצירת קשר בין הנוער לבין עבודת האדמה, מיזוג אשר יביא ברכה גם לאותם צעירים אשר יצליחו בדרכם האמנותית. יצירת בית ספר מקצועי לאמנויות הבמה ימלא מחסור רציני המורגש בין כתלי כל תיאטרוני הארץ והמצמצם את סיכויי התפתחותם בעתיד.
3. הקמת בית-הספר על היסודות הנ"ל תאפשר קליטת מספר תלמידים גדול, ועל ידי כך יוצרו תנאי הסלקציה ההכרחית לחינוך כוחות אמנותיים מעולים, כמו כן תינתן האפשרות לתלמידים מכל קצות הארץ, ההתיישבות העובדת, לקבל השכלה אמנותית מתאימה ללא בעיות וקשיים מיוחדים.

בתי-מלאכה

1. התיאטרון הקאמרי מכין לשנה כ-12 מחזות ב-2 תיאטרונים. לכל הצגה והצגה מותקנים רהיטים, אביזרים, תלבושות, מסכים, תפאורות וכו'. הסכום הכולל המוצא על עבודות אלה מגיע כדי 250,000.- ל"י בשנה, וחוך שנתיים עם פתיחת התיאטרון העירוני בחיפה, שהתיאטרון הקאמרי יהיה אחראי להנהלתו, יגדל סכום זה ב-50% בערך. כל העבודות הנ"ל מבוצעות עתה בבתי מלאכה שונים ובחנאים טכניים וכלכליים בלתי נוחים. הקמת בתי מלאכה עצמאיים תהיה איפוא מבחינה משקית וכלכלית גם יחד - רציונאלית.
2. בתי-מלאכה אלה יוכלו לקבל אף עבודות מן החוץ וביחוד הכנת תפאורות, אביזרים ותלבושות לפסטיבלים, הצגות המוניות, זמרים, ריקודים עממיים ושאר חגים לאומיים ועממיים (כגון העדלאידע, חג-הבציר וכו') אשר, כידוע, אינם מבוצעים כיום ברמה הדרושה. ממילא יתנו בתי מלאכה אלה אפשרות לתלמידים שונים (כגון ציירי תפאורה, במאים וכו') ללמוד את תהליך היצור של כל מצרכי הבמה, שהם תנאי יסוד ללימוד מקצועס.

אולמי חזרות

מאחר ששחקני התיאטרון ישוכנו בכפר ואף תפאורות המחזות יותקנו בו (בתי מלאכה) אפשר יהיה לקיים במקום את החזרות להצגות עד השלב הסופי, דהיינו כשבוע לפני כל הצגה בכורה. בשיטת עבודה זו יש משום חסכון כספי רב, מאחר שבמסגרת התיאטרונים שבהם מתקיימות הצגות מדי ערב עמוסות תפאורות והכשרתן לחזרות המתקיימות בשעות לפני הצהרים קשורה לרוב בשעות עבודה נוספות בלילות, עבודה שהנה מפרכת ויקרה כאחת. אף בהסדר זה יהיה איפוא משום חסכון ולכן השקעה שהנה כדאית לתיאטרון.

.3

חוקה חקלאית

1. החוה תספול בענפי חקלאות ומשק שונים. היא תתנהל ע"י צוות מומחים מוסמך ויעבדו בה, כמצוין לעיל, תלמידי בית הספר ובמקרה הצורך פועלים חקלאיים. משקים חקלאיים רבים הביעו את נכונותם לספק למפעל צוות עובדים מוסמך במקרה הצורך.
2. החוה תספק את כל המצרכים החקלאיים למשפחות השחקנים ולבתי ההארה במחיר הקרן, או במחירים מינימליים בהתאם לחישובים אשר ייעשו במועד. מכל מקום יהיו מחירים נמוכים בהרבה ממחיר השוק מאחר שלא ייעשו חישובי רווח ולא תהיינה קיימות בעיות שיווק והוצאות הובלה וכו'.
3. בהתאם לכך תפתח החוה ענפי משק שונים, כגון לול, רפת, כוורות וכו', ועודף התוצרת ישווק בדרכים הרגילות.
4. מלבד הנ"ל תפתח החוה כמה ענפי חקלאות שמטרתם הכנסת רווחים, אשר ישמשו לפיתוח הכפר מזה ולקידום ענפי אמנות תיאטרון שונים מזה. הוצרת זו תופנה הן לשווקים מקומיים והן ליצוא. הענפים הם:

א) עצי-הדר ועצי-פרי;

ב) גידול פרחים.

סעיף ב' (פרחים) כולל גידול פרחים, פקעות ובצלי פרחים ליצוא. לפיתוח ענף זה הובטחה עזרה חשובה ביותר מצד חברות ומומחים בחו"ל (בעיקר בארה"ב), הנכונים לספול בהדרכה ובגידול זנים שאינם מצויים בארץ וכן בשיווקים בחו"ל. למטרה זו צריך יהיה לבנות בתי בד ובתי זכוכית לגידול הזנים המיוחדים המיועדים ליצוא.

ס י כ ו ם

כפר האמנים אשר ימוג מיזוג אורגאני ובר תועלת עבודה אמנותית ועבודת אדמה, יוכל להפוך תוך מספר שנים למרכז אמנות ותרבות בעל חשיבות החורגת מחומי המקובל. הוא עלול לקרב את האמנות הישראלית אל האדמה והטבע ועלול אף בדרכו המקורית להיות כוח משיכה לאמנים יהודיים מכל התפוצות ולהיות גורם מכריע להתערותם ולהשתקעותם בארץ.

דרכי ביצוע ומימון

קרקעות:

מאחר שלא נקבע עדיין המקום המיועד למטרה הנ"ל, גודל השטח והאיזור, טיב הקרקע, כמות וטיב המים וכו', לא ניתן לעבד חכנית המשק וחלוקת השטחים לפרטיהם. אולם באופן כללי יהיה צורך בשטחים הבאים לביצוע חכנית כפר האמנים:

1. 100-150 משקי עזר	300 דונם
2. החוה: א) גידולי שדה	" 1500
ב) מטעים	" 1000
3. דרכים, חצר החוה, בניני משק, בתי-מלאכה, בית-ספר, אולמי חזרות, בתי-הארה, גנים, מגרשי משחקים ושעשועים	" 500
בס"ה	3300 דונם
=====	

מימון

הכנת כפר האמנים תבוצע שלבים שלבים ותמומן על ידי גורמים שונים. מאחר שהסעיפים השונים תוכננו בהתאמה עם הרנסטביליות שלהם, יוכל המפעל לטול על עצמו עול הלואות לתקופות ארוכות, דוגמת מפעלי חקלאות אחרים. אפשרויות המימון נראות, איפוא, כדלקמן:

1. בחי-מלאכה, אולמי חדרות - ע"י השקעות התיאטרון הקאמרי;
2. בחי-מגורים - על ידי השקעות השחקנים והעובדים בעזרת הלואות ממקורות שונים;
3. החוה החקלאית - ע"י הלואות לזמן ארוך מגורמים התישבותיים וממשלתיים;
4. בחי ההארה ובית-הספר - ע"י תרומות ידידים בארץ ובחו"ל וע"י קרנות שונות אשר מטרותן לסייע בהקמת מפעלים כגון אלה (יהודים ובין-לאומיים).

התיאטרון הקאמרי מקוה כי ידידי האמנות והתרכות בארץ ובכללם מוסדות ההתישבות יקבלו תכנית זו בעין יפה, ויתנו ידם להגשמתה. ההדים אשר הגיעו בגישישים הראשונים מצד קבוצות ידידים בחו"ל הנם אופטימיים ומעודדים ביותר, והתיאטרון הקאמרי מקוה כי כושרו הארגוני וכושרו הביצועי יטעו אמן בלב ידידיו בישראל ובחו"ל ותוך מאמץ משותף תהפך תכנית "כפר האמנים" מציאות עומדת וקיימת.